

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 416/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť S. M., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. P. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 33 Tp 60/2010 z 11. mája 2010 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7 Tpo 18/2010 z 30. júna 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. augusta 2010 doručená sťažnosť S. M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 33 Tp 60/2010 z 11. mája 2010 a uznesením Krajského

súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Tpo 18/2010 z 30. júna 2010. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 2. augusta 2010.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je obvinený pre obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 223 ods. 1 písm. a) a b), ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona a zároveň bol uznesením okresného súdu sp. zn. 33 Tp 96/2009 z 28. mája 2009 vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku.

Podľa sťažovateľa pri jeho vzatí do väzby boli prekročené základné lehoty na zadržanie a o jeho väzbe bolo rozhodované dvakrát. Prvýkrát ho Okresný súd Humenné v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Prešove právoplatne zo zadržania prepustil, k čomu však reálne nedošlo a jeho zadržanie bez prerušenia pokračovalo až do rozhodnutia okresného súdu, ktorým bol po uplynutí zákonných lehôt vzatý do väzby, hoci mal byť pre uplynutie lehoty povolenej na zadržanie prepustený.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že mu nebol pridelený tlmočník z jazyka materinského, teda albánskeho, ale vždy išlo o osoby, ktoré ovládajú jazyk podobný, príbuzný, nie však jeho materinský. *„Z uvedeného dôvodu obvinený ani poriadne nevie za čo je stíhaný, avšak hlavným problémom je, že pri doručovaní rozhodnutí od vyšetrovateľa, prokuratúry či súdu, nemá možnosť využiť zákonnú lehotu k podaniu prípadného opravného prostriedku, nakoľko pri doručení rozhodnutia v slovenskom jazyku nie je prítomný tlmočník a tak vlastne sťažovateľ sa v zákonnej lehote na odvolanie ani nedozvie, čo a od koho mu bolo doručené. Výklad vyšetrovateľa, prokuratúr a súdu, že podľa čl.47 ods.4 Ústavy že stačí pribratie tlmočníka je nesprávny, nakoľko tlmočník by musel byť prítomný pri každom úkone trestného konania a teda aj pri doručení rozhodnutí sťažovateľovi. Tvrdenie, že postačuje pretlmočenie rozhodnutia pri jeho vyhlásení je hrubým porušením obhajobných práv sťažovateľa, nakoľko ústne vyhlásenie ani zďaleka často nekorešponduje v podrobnostiach s písomným vyhotovením rozhodnutia, navyše býva doručované so značným časovým odstupom (v predmetnom prípade rozhodnutie o predĺžení väzby bolo sťažovateľovi doručené až po 4 mesiacoch). Z uvedeného je zrejماً absurdnosť tvrdenia o*

postačovaní prekladu iba verbálne v priamom konaní, navyše rad rozhodnutí sa doručuje bez toho, aby pri ich vydaní bol sťažovateľ prítomný. Sťažovateľ napríklad ani nevie či je predvolávaný na súd, prokuratúru, či k vyšetrovateľovi a v akej veci, teda ani nemá možnosť sa na takýto úkon pripraviacim sú znovu porušené jeho práva na lehotu na prípravu na daný úkon.“

Podľa sťažovateľa rozhodnutia o zamietnutí žiadostí sťažovateľa o prepustenie z väzby alebo rozhodnutia o predĺžení väzby nie sú odôvodňované v súlade so zákonom. Vôbec neanalyzujú situáciu v čase rozhodovania, ale iba formálne poukazujú na dikciu zákona a podporujú sa „zaklínacou formulkou“, že dôvody väzby trvajú nezmenené naďalej. Je evidentné, že po polroku či roku trestného stíhania sa dôvody väzby meniť musia, čo už i len z objektívneho hľadiska, nehovoriac o špecifickom hľadisku vyplývajúcom z prebiehajúceho trestného stíhania, vykonávania jednotlivých vyšetrovacích úkonov, ktoré bezpochyby vnášajú nové svetlo do stavu trestného konania, a teda bezpochyby ovplyvňujú i dôvody väzby, pokiaľ existujú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je sťažovateľ toho názoru, že boli prekročené lehoty na zákonnú možnosť jeho zadržania, že nemal možnosť brániť sa v materinskom jazyku a že neboli dodržané lehoty pri rozhodovaní o zákonnosti jeho väzby.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„1/ Základné práva sťažovateľa... najmä v čl. 17 ods. 1, 2, 5 Ústavy SR a čl.5, ods. 3, 4 Európskeho dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd boli rozhodnutím Okresného súdu Nitra, sp. zn. 33 Tp 60/2010 z 11. mája 2010 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 7 Tpo 18/2010 z 30. 6. 2010 porušené.

2/ Podľa § 56 ods. 6 zák.č.38/1993 Z. z. sa ruší právoplatné rozhodnutie KS Nitra sp.zn.7 Tpo 18/2010 z 30. 6. 2010 a sťažovateľ sa ihneď prepúšťa z väzby na slobodu.

3/ KS v Nitre je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania a právneho zastúpenia v tomto konaní.

4/ US SR priznáva sťažovateľovi ako primerané zadosťučinenie peňažnú sumu vo 1000 Euro od OS Nitra a 2000 Euro od KS Nitra.“

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 33 Tp 60/2010 z 11. mája 2010 vyplýva, že podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby.

Z uznesenia krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 18/2010 z 30. júna 2010 vyplýva, že ním bola ako nedôvodná zamietnutá sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 33 Tp 60/2010 z 11. mája 2010.

Podľa názoru krajského súdu obvinený (sťažovateľ) je trestne stíhaný pre skutky, ktoré boli spáchané, má znaky trestného činu a sú dôvody na podozrenie, že tieto skutky spáchal obvinený. Z ďalšieho odôvodnenia uznesenia najmä vyplýva:

„Obvinený ako cudzí štátny príslušník nemá na území Slovenskej republiky trvalý ani prechodný pobyt, jeho pobyt na území Slovenskej republiky bol povolený iba na dočasnú dobu. Zadržaný bol pri hraniciach v snahe odísť z územia Slovenskej republiky. Za obzvlášť závažný zločin, pre ktorý je stíhaný mu hrozí trest odňatia slobody minimálne 12 rokov. Z tohto dôvodu krajský súd mal za to, že u obvineného existujú konkrétne skutočnosti odôvodňujúce obavu, že by sa pobytom mimo územia Slovenskej republiky skrýval pred trestným stíhaním, prípadne trestom.

Obvinený je stíhaný aj pre prečin nebezpečného vyhrážania, ktorý mal spáchať proti spoluobvinenému... práve v snahe pôsobiť na jeho výpovede v trestnom konaní a práve preto, že v tomto trestnom konaní vypovedal v neprospech obvineného.

Obzvlášť závažný zločin mal obvinený páchať po dlhšiu dobu nelegálnym dovozom motorových vozidiel zo zahraničia, trestnú činnosť zrejme nepáchal sám a tiež je dôvodná obava, že by ponechaním na slobode mohol pokračovať v rovnakej alebo podobnej trestnej činnosti.

Krajský súd pri rozhodovaní o väzbe obvineného neriešil hodnovernosť jednotlivých dôkazov vo vzťahu k zavineniu obvineného a ani procesný postup pri preklade jednotlivých písomností. Taktiež námietky obhajcov, že súd konal v ich neprítomnosti krajský súd neakceptoval, pretože obidvaja obhajcovia boli o termíne úkonu riadne a včas upovedomení

5. mája 2010, resp. 4. mája 2010, pretože termín namietaného úkonu bol určený na 11. mája 2010. Ospravedlnenie obhajcov v tomto prípade nemôže mať vplyv na zákonnosť úkonu okresného súdu.

Námietky o tom, že obvinený bol Okresným súdom v Humennom prepustený zo zadržania a následne vzatý do väzby, pričom došlo k prekročeniu zákonných lehôt na zadržanie, považoval krajský súd za nedôvodné. Obvinený bol sudcom pre prípravné konanie Okresného súdu Humenné vypočúvaný pre prečin nebezpečného vyhrážania, ktorý mal spáchať voči J. N. V tejto veci po výsluchu obvineného sudca rozhodol o prepustení obvineného zo zadržania. Súdu nebola známa skutočnosť, že obvinený je stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, ktorý je aj predmetom tohto konania a sám obvinený túto skutočnosť zamlčal, resp. na otázku sudcu pre prípravné konanie, či je ešte niekde inde pre nejaký trestný čin stíhaný ako obvinený tento uviedol, že pre nič iné nieje stíhaný ako obvinený. Konanie na Okresnom súde Humenné nemožno preto vôbec spájať ako súčasť celého trestného stíhania prejednávanej veci, pretože nesúvisí so skutkom obvineného kvalifikovaného ako obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V prvom rade je potrebné poznamenať, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa, ktorý je v tomto prípade zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv (čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru) a v súvislosti s tými rozhodnutiami (uznesenie okresného súdu sp. zn. 33 Tp 60/2010 z 11. mája 2010 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 18/2010 z 30. júna 2010), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha aj v sťažnostnom návrhu, t. j. v petite ústavnej sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných práv, ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jeho argumentácie (napr. III. ÚS 149/04).

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti uzneseniu okresného súdu pod sp. zn. 33 Tp 60/2010 z 11. mája 2010, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. V danom prípade proti uzneseniu okresného súdu bola prípustná sťažnosť ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy mal krajský súd v opravnom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu. K tomu treba dodať, že sťažovateľ riadny opravný prostriedok využil.

Odlišná je situácia týkajúca sa tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 7 Tpo 18/2010 z 30. júna 2010. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Jadrom sťažnosti sú námietky sťažovateľa, podľa ktorých rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby *„nie sú odôvodňované v súlade so zákonom, vôbec neanalyzujú situáciu v čase rozhodovania, ale iba formálne poukazujú na dikciu zákona“*. Po polroku či roku trestného stíhania sa podľa názoru sťažovateľa dôvody väzby z objektívneho hľadiska musia meniť, nehovoriac už o špecifikách *„vyplývajúcich z prebiehajúceho trestného stíhania - vykonávania jednotlivých vyšetrovacích úkonov“*. Taktiež podľa sťažovateľa boli prekročené lehoty na zákonnú možnosť jeho zadržania a neboli dodržané lehoty pri rozhodovaní o zákonnosti jeho väzby.

Ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že nie je tzv. „skutkovým súdom“, teda súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ak by malo ísť o dokazovanie, ktoré by malo nahradiť dokazovanie nevykonané všeobecnými súdmi.

Vo väzobných veciach tiež platí, že skúmanie primeranosti určenej lehoty väzby prináleží predovšetkým všeobecným súdom. Na ten účel im patrí skúmať všetky okolnosti spôsobilé potvrdiť alebo vyvrátiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe. Predovšetkým na základe dôvodov uvedených v týchto rozhodnutiach (prípadne aj na základe nesporných skutočností uvedených obvineným v jeho žiadostiach) ústavný súd zisťuje, či boli, alebo neboli porušené označené články ústavy a dohovoru (mutatis mutandis Toth c. Rakúsko z 12. decembra 1991).

Ústavný súd považuje dôvody uvedené všeobecnými súdmi za dostatočné a primerané rozsahu uplatnených námietok sťažovateľom. Nad tento rozsah kvalitu odôvodnenia uznesení ústavný súd neposudzoval.

Krajským súdom konštatované pretrvávajúce dôvody tzv. útekovej, kolúznej, ako aj preventívnej väzby [§ 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku] sa javia ústavnému súdu ako dostatočné odôvodnené. Zároveň ústavný súd považuje za dostatočné aj odôvodnenie krajského súdu týkajúce sa námietok prekročenia lehôt na zadržanie sťažovateľa.

Ústavný súd nad rámec namietaného porušenia práv uvedených v petite sťažnosti uvádza, že v konaní pred všeobecnými súdmi bola sťažovateľovi ustanovená tlmočnica D. W., ktorej „odborom“ je jazyk albánsky, jazyk chorvátsky, jazyk macedónsky a jazyk srbský. Obžalovanému bol teda ustanovený tlmočník ovládajúci jeho „materinský“ jazyk (a nie iba príbuzný jazyk), pričom najvýznamnejšie úkony orgánov činných v napadnutom trestnom konaní boli vykonané v prítomnosti tejto tlmočnice a advokáta sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. októbra 2010